

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 17. oktobra 1935.

Štev. 105.

Nepripravljene

Naša tragika je, da so nas naši veliki dogodki skoraj vedno nepripravljene. Kako vse drugače bi se končala razmejitev Slovenije, če bi bili pripravljene na dogodke l. 1918. in če bi se zavedali, da je v mednarodni politiki z orožjem podprt argument tisočkrat močnejši, ko še tako lepo utemeljeno sklicevanje na pravičnost. Prav zlahka bi si lahko prihranili koroški plebiscit in njegovo razočaranje, kakor je dokazal ponosni primer generala Majstra.

Podobnih žalostnih primerov naše nepripravljenosti smo doživeli še več in ga doživljamo tudi sedaj, ko se sklepajo gospodarske sankcije proti Italiji. Nobenega dvoma ni, da se bodo te sankcije globoko zarezale v naše gospodarsko življenje, da pa se jim bomo le težko izognili, ker smo pač preslabi, da bi se uprli obveznostim, ki izhajajo iz pakta v Zvezi narodov.

Pa saj se tudi iz notranjih razlogov ne moremo upreti tem sankcijam tudi če bi hoteli, ker nismo na te sankcije niti najmanj pripravljene. Zaradi te naše nepripravljenosti nam ne preostaja skoraj nič drugega, ko da čakamo, kako bodo ukrenili drugi, mesto da bi že preje vse potrebno pripravili, da bi tudi sklenitev sankcij nas čim manj zadela. Na vse zadnje je vendar celo precej verjetno, da bodo vse v bližnji bodočnosti še zelo narasle in da ne bo slabo odrezal tisti, ki bo imel v doglednem času velike zaloge blaga. Če bi poskrbeli, da bi ti imeli zadostne kredite in da naša proizvodnja ne bi trpela, ker bi pač delala na zalogo, pa bi bile glavne zle posledice sankcij odpravljene. Pa to je le en primer, kako bi mogli tudi sami poskrbeti, da ne bi bile za nas sankcije nobena večja nesreča. Seveda pa bi morali delati tudi na to, da dobimo potrebne kompenzacije za izgubo italijanskega trga, kar pa je seveda naloga vlade, ki je v tem pogledu tudi že podvzela potrebne korake.

Toda pripravljene moramo biti na vsako eventualnost in tudi na to, da ne dobimo kompenzacij. Naša pripravljenost pa ni le stvar vlade in naših oficijalnih organizacij, temveč v še večji meri prave sodelavnosti vseh naših zasebnih podjetij. In te sodelavnosti nam manjka predvsem in zato je naša nepripravljenost tako velika. Tega sodelovanja pa ne moremo in tudi ne bomo dosegli, dokler ne bomo imeli osrednje ustanove, v katero bi se stekale vse niti naše proizvodnje, našega konsuma in našega gospodarskega življenja. Ne bomo gospodarsko pripravljene, dokler ne bomo vsak hip natančno vedeli, s kakšnimi viri razpolaga naša proizvodnja, kako je poskrbljeno za naš domači trg in kakšni so naši stiki z zunanjim svetom. To sliko pa nam more dati le preje imenovana osrednja ustanova za vse naše gospodarsko življenje.

Takšna ustanova bi nam bila potrebna tudi iz cele vrste drugih razlogov. Kaj nam n. pr. pomaga, če vsi Jugoslovani unisono poudarjamo potrebo naše gospodarske osamosvojitve, ko pa pri tem ne vemo niti v katerih gospodarskih panogah jo moremo izvesti, niti kakšna sredstva imamo za ta cilj v rokah. Nujna posledica te naše nepoučenosti je, da se vsaka — in tudi najboljše — propaganda za našo gospodarsko osamosvojitve konča na pesku. Stvar je pač takšna, da se niti najbolj enostavni gospodarski problemi ne morejo rešiti le z besedo, temveč le z delom. Da pa ima to delo uspeh, mora sloneti na pravilni kalkulaciji, ta pa na pravih postavkah. Mi pa za postavke svojega gospodarskega življenja sploh ne vemo, ker pač nimamo one osrednje ustanove, ki bi združila vse naše gospodarstvo v eni centrali.

Naša nepripravljenost je že kronična bolezen našega narodnega organizma, ki sega na vsa področja narodnega življenja, ki se pa v gospodarskem življenju najbolj pozna, ker jo je mogoče tu izraziti kar v številkah. V normalnem življenju sicer ta nepripravljenost ni tako vidna, tem bolj pa v

Delo šolskega odbora

Poročilo predsednika šolskega odbora Albina Smrkolja na zadnji seji uprave Združenja v Ljubljani

Naše poročilo o zadnji seji uprave ljubljanskega združenja bi bilo nepopolno, če ne bi dodali še lepi referat podpredsednika Smrkolja o delu šolskega odbora, tem bolj, ker smo ob pričetku šolskega leta, ko je delovanje odbora še zlasti važno.

Iz poročila predsednika šolskega odbora posnemamo:

Solsko leto se je pričelo dne 10. septembra. Vsi učenci in učenke so napravili s prav dobrim uspehom popravne izpite. Šolski odbor je odobril na predlog ravnateljstva šole novi urnik. Pouk se vrši vsakokrat od 14. do 19. ure, in sicer za I. a, II. a, III. a in III. c v ponedeljkih in četrkih; za I. b, II. c in III. b razred pa ob torkih in petkih. Na šoli poučuje 11 učiteljskih moči, ki so vse izprašane za poučevanje na strokovnih šolah ter od kr. ban. uprave v smislu uredbe potrjene za pouk na strokovnih šolah. Ravnateljstvo je tudi letos poverjeno šol. nadzorniku Radu Grumu, razredniki pa so gg.: Dostal, Fabijanič, Mermolja in Legat. V vseh razredih je 85 učencev in 107 učenk, skupno torej 192. Glede učnih knjig se je sklenilo, da se bodo uporabljale iste kakor preteklo leto.

Akademija podmladka »Jadranske strazke«, ki je glede članstva 100%, je uspela nad vse pričakovanje, da je oblastni odbor JS izrekel še prav posebno pismo pohvalo in priznanje.

Solnine so bile plačane še precej točno, mnogo bolj kakor v prejšnjih letih. Nekaj prošenj za oprostitev solnine je z ozirom na utemeljene razloge šolski odbor rešil ugodno, dočim je nekaterim dovolil primerne obroke.

Novost so letos na šoli završni izpiti. Tretji letnik bo namreč v bodoče polagal v smislu nove uredbe koncem leta završne izpite.

Glede nameravane preureditve ogrevanja šolskih prostorov je šolski odbor že večkrat razpravljal in prišel do zaključka, da bi bilo dobro, če bi se uvedlo ogrevanje na električni tok. V to svrhu se je šolski odbor obrnil na mestno občino, ki bi bila v načelu pripravljena prispevati za kurjavo na električni tok, če izdatki ne bi presejali dosedanje kvote podpore, ki jo mora občina po zakonu in proračunski možnosti prispevati.

Železnice in motorna vozila

Upravičena pritožba špediterjev

V Nemčiji je prodrlo naziranje, da se železnicam ni treba bati konkurence motornih vozil, ker so železnice glavna prometna žila, vse druge prometne zveze pa le dotiki k tej glavni žili. Promet na glavni žili je zato tem večji, čim boljše so prometne razmere na cestah, čim več je prometa z motornimi vozili. Dosledno temu naziranju so nemške državne železnice organizirale blagovni promet tako, da tudi same prevzemajo z motornimi vozili blago in ga dostavljajo strankam na dom. Prevzele so tudi špediterski posel.

Pri nas še nismo prišli do te stopnje in v naši železniški prometni politiki se še vedno kaže dve nasprotni tendenci. Ena zahteva, da se mora okrepiti privilegiran položaj železnic do skrajnosti in s tarifami, taksami in davki ter tudi drugimi predpisi onemogočiti že vsak poskus konkurence z železnicami. Druga tendenca pa pravi, da morejo železnice z boljše tarifno politiko, z zboljšanjem prometnih zvez zmagonosno izrednih prilikah. Zato se je tudi sedaj ob nameravanih sankcijah proti Italiji naša nepripravljenost pokazala s posebno silo, ki naj nas že enkrat vzdrami, da začnemo vsaj nekaj delati proti tej naši kronični nepripravljenosti.

Po obračunih mestne elektrarne pa je stvar zaenkrat neizvedljiva, ker bi ogrevanje na ta način podražilo dosedanje letne izdatke za skoro 200%. Zbog tega je šolski odbor zaenkrat od nameravane načrta odstopil, bo pa v tekočem letu započeto delo nadaljeval ter skušal doseči primerno znižanje za ceno električnega toka.

Ta način ogrevanja se hoče vpeljati samo zato, kakor je poudaril predsednik šol. odbora Smrkolj, ker dosedanja način ogrevanja s premogom povzroča vsako leto nepredvidene velike stroške. Dimniki so namreč prenizki in posledica tega je, da se dim prenaša na zidovje, ki polagoma počrni. Zato se morajo vsako leto šolske sobe popravljati, letos v poletju pa so se dale vse tudi preslikati; vrhu tega pa je bilo treba popraviti tudi vse peči, za kar je šolski odbor moral odobriti izredni izdatek približno Din 6000.—

Solski odbor je na podlagi teh vsakoletnih izkušenj, da razbremenijo upravo od nepotrebnih stroškov, prišel do zaključka, da je treba preurediti način ogrevanja šolskih prostorov.

Glede učnega materiala sporoča predsednik, da je prav dober. Dva razreda imata skoraj le učenke in učence, ki so dovršili malo mature; ostali pa so dovršili predpisane 3 meščanske ali srednješolske razrede.

Glede uvedbe verskega pouka sporoča predsednik, da se je prvotna uredba o poučevanju ob nedeljah izpremenila. Banska uprava je po novih navodilih trgovskega ministristva odločila, da se mora poučevati verouk za vsak razred po eno uro. Šolski odbor je v razgovorih s cerkvenimi oblastmi, da reši to vprašanje sporazumno in v obojestransko zadovoljnost.

Solski odbor je razpravljal tudi o uvedbi aranžerskega tečaja za vajence in vaječke. Predlog je umesten in se bo to vprašanje reševalo sporazumno z društvom izložbenih aranžerjev.

Ravnatoku je šolski odbor razpravljal o zbiranju ekskurzijskega fonda, ki se bo uporabljal za ekskurzije v industrijske centre in za spoznavanje važnih gospodarskih mest v naši državi.

Uprava je soglasno odobrila poročilo in prizadevanje šolskega odbora.

za transporte v območju mesta, kjer imajo svoj sedež.

Posebno koncesijo za transporte pa je treba imeti za vsako banovino, skozi katero gre transport in s tem so zlasti prizadeti špediterji. Zveza špediterjev se je zato tudi v posebni spomenici na trgovskega ministra proti tem predpisom pritožila in upati je, da bo njena dobro utemeljena pritožba tudi upoštevana. Kajti špediterska podjetja niso prometna podjetja, temveč se teh le poslužujejo. Špediter sicer pošilja blago naprej, toda po tujem naročilu. Špediter opravlja le neredni promet, za katerega ne morejo veljati isti predpisi ko za rednega. To bi imelo tudi zle gospodarske posledice za celoto, ker so naše prometne zveze zlasti v nekaterih krajih še zelo zaostale in bi bila v nevarnosti celo aprovizacija nekaterih mest, če bi bil otežkočen izredni promet. Zato je treba pravilnik izpremeniti tako, da ne bo v škodo prometu. Upravičeni pritožbi špediterjev je treba ustreči!

Napačni davek

Rentnina naj se pobira le od resnično prejetih dohodkov

Od težkoč, ki jih preživlja v današnjem času trgovina, posebno vznemirja trgovce rentnina, ki jo morajo plačati trgovci tudi od blagovnih terjatev, ki jih imajo do popolnoma nezanesljivih dolžnikov, ki so v prisilni poravnavi ali celo pod konkurzom. Jasno je, da večji del teh terjatev sploh ne bodo videli, ker je vendar znano, da se prisilne poravnave sklepajo navadno s pogojem, da se plača samo 40% kvota. A še ta kvota ostaja dostikrat le na papirju in po nekaj letih jo mora trgovec črtati. Pa če tudi bi trgovec vso to kvoto prejel, je vendar že dovolj udarjen, da je izgubil 60% svoje terjatve in nikakor ne gre, da bi plačal še rentnino, kakor da bi prejel plačano svojo terjatev v celoti. Vse, kar je prav! Toda zahtevati, da plača trgovec davek od dohodka, ki ga sploh ni imel, je pa vendarle preveč.

Ta davek pa je krivičen še iz drugega razloga. Dohodek od prodaje blaga sploh ni nobena renta in od tega dohodka plačuje trgovec že pridobitino in dodatni davek in je torej že več ko dovolj obdačen. Poleg tega plača od tega dohodka tudi vse samoupravne doklade, da rentnina od blagovnega prometa ne pomeni nič drugega ko dvojno obdačenje istega dohodka, kar pa je nedopustno. Pravilno vzklika zato v »Trgovačkih Novinah« neki podeželski trgovec, da bi se davek na te dvomljive terjatve moral imenovati ne davek na rento, temveč davek na škodo, ki jo je imel trgovec. Kajti vse neizterjane terjatve trgovca niso nič drugega ko njegova izguba. Da bi pa od te izgube plačeval še davek, je pa vendarle malo preveč.

Če pobira država davek od rent, to je od dohodka, ki ga imajo davkoplačevalci od denarja, ki jim leži v denarnih zavodih in ki jim prinaša obresti, ne da bi kaj delali za te obresti, je to pravilno. Dohodki od blagovnega prometa pa niso nobena renta, temveč so zasluženi denar, ki pa je vrhu tega še tako obremenjen z davki, da že marsikateri trgovec teh več ne zmague.

Upamo zato, da bo to uvidela tudi finančna uprava in da ne bo več pobirala davka od dohodkov, ki jih ni. Če se že pobira rentnina, potem se pač sme pobirati še tedaj, kadar trgovec prejme rento, ne pa tudi takrat, kadar je ta dohodek samo postavka med dubiozami.

Službeni lista

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 16. oktobra objavlja: Pravilnik za uporabo uredbe o zaposlovanju tujih državljanov — Naredba glede zadržanja prebivalstva ob vezbah za obrambo zoper napade iz zraka — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Nova določila o zaposlitvi tujcev

Izšel je pravilnik k uredbi o zaposlovanju tujcev

Trgovinski minister je izdal po zaslišanju prizadetih ministrov pravilnik k uredbi o zaposlovanju tujih državljanov. Iz pravilnika posnemamo:

Čl. 1. — Tuji državljani jugoslovanske narodnosti morejo dobiti dovolitev za zaposlovanje, če dokažejo s potrdilom Zveze jugoslovanskih emigrantskih združenj s sedežem v Beogradu, da so jugoslovanske narodnosti. Te osebe se smejo zaposlovati prvih šest mesecev po prihodu v našo državo že na osnovi dovolitve za bivanje, ki ga dobe od policije ali upravne oblasti I. stopnje. Mesec dni pred iztekom te dovolitve morajo zaprositi za dovolitev za zaposlovanje. Prošnji se mora priložiti: 1. dokaz, da so jugoslovanske narodnosti, 2. spisnik podatkov o tujem državljanu, v dveh izvodih, 3. dve svoji fotografiji. Spisnik podatkov o tujem državljanu izpolni Zveza emigrantskih združenj. Pristojno prvostopno oblastvo more dovoliti zaposlovanje za odreden ali neodreden čas ter izdati prsilcu izkaznico o poklicu.

Čl. 2. — Tuji državljani jugoslovanske narodnosti, ki so bili v Jugoslaviji pred 30. aprilom 1935 in nimajo dovolitve za zaposlovanje, se smejo zaposlovati do konca 1. 1935, morajo pa izpolniti predpise prejšnjega člena. Dovolilo za zaposlitev pa morajo zamenjati z »izkaznico o poklicu«. — Enako morajo zamenjati dovolilo za izkaznico o poklicu tuji državljani jugoslovanske narodnosti, ki so bili že pred 30. aprilom v Jugoslaviji in imajo dovolilo za zaposlovanje.

Čl. 3. Na tuje državljane jugoslovanske narodnosti se ne uporabljajo utesnitve iz čl. 5., 6., 9., 22. in 23. uredbe, tudi ne predpisi čl. 14. in 15. uredbe, pač pa se morajo vsako leto v maju prijaviti krajevemu policijskemu oblastvu radi razvidnosti o njih dovolitvah. Delodajalec ni dolžan vpisati te osebe v register tujih delavcev, temveč samo v register delavcev po čl. 21. zakona o zaščiti delavcev. Označiti pa mora tudi, če imajo dovolitev po čl. 1. ali 2. tega pravilnika.

Čl. 4. Ruski vojni invalidi, ki so priznani kot taki in ruski pribežniki, ki predložijo potrdilo Delegacije za zaščito interesov ruskih emigrantov v kr. Jugoslaviji, da so ruski pribežniki, imajo enake pravice za zaposlovanje ko tuji državljani jugoslovanske narodnosti in morajo vložiti enake prošnje in jim priložiti iste priloge.

Čl. 5. — Tuji državljani drugih narodnosti, katerim se poleg azilne pravice nadeloma prizna tudi pravica zaposlovanja, se smejo prvih šest mesecev zaposlovati na osnovi dovolitve za bivanje, ki jim ga izda policija. Najkasneje en mesec pred iztekom šestmesečnega roka pa morajo vložiti pri prvostopnem oblastvu prošnjo za dovolitev za zaposlovanje. Prošnji morajo priložiti »spisnik podatkov o tujem državljanu«, in sicer v dveh izvodih ter dve svoji fotografiji. Prvostopno oblastvo more nato dovoliti zaposlovanje za odreden ali neodreden čas. Osebe, ki so imele na dan 30. aprila 1935 dovolitev za zaposlovanje, morajo to dovolilo zamenjati z novim dovolilom in dobiti »izkaznico o poklicu« v smislu čl. 6 tega pravilnika. Če niso imele dovolila za zaposlitev, potem se smejo zaposlovati do konca leta v smislu določil tega člena.

Čl. 6. — Vsi drugi tuji državljani, katerim je bila izdana dovolitev pred uveljavljenjem tega pravilnika za odreden ali neodreden čas, si morajo priskrbeti »izkaznico o poklicu«, sicer preneha njih dovolitev veljati. Izkaznica se zaprosi pri prvostopnem oblastvu in je treba prošnji priložiti: »Spisnik podatkov o tujem državljanu« v dveh izvodih in registriran pri policiji, dve svoji fotografiji, »spisnik podatkov o delodajalcu« (če je bila dovolitev dana na prošnjo delodajalca). Tudi državljani drugih narodnosti, ki so prejeli potrdilo za neovirano delo, si morajo priskrbeti do konca leta »izkaznico o poklicu«.

Čl. 7. Tuji državljani, ki opravljajo samostojno svoj poklic (kot učitelji, vzgojitelji, delavci, ki delajo doma, maserji, osebe, ki so zaposlene v domačem obrtu itd.), morajo zaprositi za dovolitev zaposlovanja in prošnji priložiti: »spisnik podatkov o tujem državljanu«, dve najnovejši fotografiji, 3. dokaz o strok. sposobnosti in praktični in 4. poročilo javne borze dela, če so v isti stroki domači delavci brezposelni. Prvostopno oblastvo sme dovolitev izdati ali pa jo odreči.

Čl. 8. — S tujim kapitalom v smislu tega pravilnika se umevajo: dejanski vložena gotovina v domače gospodarsko podjetje ali vložena gotovina v obliki dolgoročnega posojila, 2. stroji in orodje, ki jih je vnesel tuj državljan ali pravna seba, ki ima svoj glavni sedež zunaj Jugoslavije radi izvrševanja neke določene proizvodne delavnosti.

Dovolitev za zaposlovanje tujega državljan kot poverjenika tujega kapitala sme zaprositi samo oseba, ki dokaže, da je v njeno podjetje vloženo tujega kapitala najmanj 5 milijonov Din, če je vloženo le tuj kapital, in za najmanj 1 milijon, če je vloženo v njegovo podjetje pol domačega in pol tujega kapitala.

En lastnik ali organizirana skupina lastnikov tujega kapitala sme imeti samo eno osebo tujega državljan za poverjenika tujega kapitala.

Če je več lastnikov, potem se sme dati dovolitev samo za enega tujega državljan, in sicer za tistega, ki je poverjenik lastnika največjega zneska vložene kapitala, ali za katerega se odloči prosilec, v čegar podjetje je vloženo tuj kapital. Izjemoma se sme dovoliti zaposlovanje za največ dva poverjenika tujega kapitala, toda le po zaslišanju ministra za soc. pol. in trgovinskega ministra.

Rudarskim in topilniškim podjetjem pa se sme dovoliti zaposlitev tudi več tujih državljanov na osnovi mnenja ministrstva za gozdove in rudnike in če zaposluje to podjetje najmanj isto število jugoslovanskih rudarskih in topilniških strokovnjakov s fakultetno naobrazbo.

Kot poverjenik tujega kapitala sme biti zaposlen samo državljan tiste države, v kateri je sedež enega ali več lastnikov tujega kapitala.

Prošnjo za zaposlitev vložiti tista pravna ali fizična oseba, v katere podjetje je vloženo tuj kapital. V prošnji se morajo navesti posli, ki naj jih poverjenik tujega kapitala opravlja.

Prošnji je treba poleg priloge, navedenih pod točko c) v čl. 10. uredbe o zaposlovanju tujih državljanov priložiti še:

1. izjavo lastnika tujega kapitala o imenovanju tujega državljan za poverjenika njegovega kapitala, o vrsti in znesku vložene kapitala, ime in državljanstvo osebe, ki je bila morebiti prej zaposlena kot poverjenik, To izjavo mora potrditi naš konzulat;
2. potrjena pravila delniške družbe;
3. dovolilo ali prepis dovolila za opravljavanje obrta;
4. overovljeni prepis zapisnika o poslednjem zboru delničarjev, če gre za delniško družbo, sicer pa izpisek iz trgovinskega registra;
5. druge dokaze, ki jih zahteva prvostopno oblastvo.

Te prošnje predloži prvostopno oblastvo s svojim predlogom in z mnenjem odbora za tuje delavce ministrstvu za soc. politiko v dokončno odobritev. Izjemoma pa more dovoliti pristojno oblastvo za največ šest mesecev zaposlovanje poverjenikom tujega kapitala, tudi če niso izpolnjeni vsi ti pogoji, to pa le, če gre za likvidacije poslov in če je bil tuj državljan zaposlen preje na podlagi pravilne dovolitve.

Čl. 9. — Delodajalec, ki hoče zaposlovati tuje gozdarske ali rudarske topilniške inženjerje ali tehnike, mora priložiti prošnji še potrdilo ministrstva za šume in rudnike: 1. da ima tuji državljan potrebno strokovno kvalifikacijo in prakso, 2. ali je kaj brezposelnih domačih inženjerjev ali tehnikov iste stroke, ali je treba zaposlovanje tujega državljan dovoliti in 4. v katerem času se jugoslovanski državljan ustrezne kvalifikacije lahko usposobi, če naj traja zaposlovanje tujega državljan več ko šest mesecev.

(Konec prihodnjih.)

Uredba o zborničnih volitvah

Kot 44. zvezek zbirke »Zakoni in uredbe« je izšla v založništvu tiskarne »Merkur« Uredba o volitvi svetnikov trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornic. — Uredba je objavljena v celoti in v avtentičnem besedilu. Zlasti vsem obveznim združenjem bo v posebni knjižici izdana uredba zelo dobro služila, prav tako pa bo ustrezno za novo knjižico tudi vsem volilcem zbornice. Knjižica velja le Din 5'— in se dobi v vseh knjigarnah in pri tiskarni »Merkur«.

Zboljšanje mednarodnega železniškega prometa v Jugoslaviji

V začetku oktobra sta bili v Helsinkforsu dve mednarodni železniški konferenci, katerih so se udeležili tudi delegati naših železnic. Med drugim je bilo na teh konferencah sklenjeno, da se skrajša vožnja simplovskega vlaka za tri ure. Vlak bo odšel iz Londona za tri ure kasneje, a bo prišel v Beograd v istem času ko danes. V glavnem se bo skrajšala vožnja skozi Francijo, skozi Jugoslavijo pa se bo skrajšala za 25 minut. Nadalje je bilo sklenjeno, da se uvede v letni sezoni nova zveza med Češkoslovaško in Sušakom ter Splitom skozi Gradec, Maribor in Zagreb ter nov direktni vlak Beograd—Blejsko jezero. Na progi Pariz—Beograd—Sofija pa se uvedejo direktni vagoni, da potnikom iz Balkana ne bo več treba prestopati v Italiji.

Zahteve sindikalnega sveta

Na sestanku delegatov Združenega delavskega sindikalnega sveta v Beogradu so bile sprejete te zahteve: 1. Vsem borzamedela se mora dati iz javnih sredstev subvencija 20 milijonov Din za podpiranje brezposelnih. 2. Borze dela morajo povečati podpore brezposelnim. 3. Občine morajo organizirati zimsko pomoč brezposelnim in poskrbeti za stanovanja in kurjavo brezposelnim. Končno je sindikat zahteval volitve v socialne ustanove.

Statistika elektrarn v Sloveniji

V Dravski banovini je po podatkih banške uprave skupno 655 električnih central, od teh vodnih 475, parnih 91, na pogon z Dieslovimi motorji 25, ostale pa imajo kombiniran pogon. Podjetij, ki proizvajajo električno silo le za sebe, je 505, podjetij, ki tok oddajajo, pa 150.

Produkcija vseh elektraren je znašala 181,2 milijona kilovatnih ur, od katerih je bilo uporabljenih (v milijonih kw ur) 10,4 za zasebno, 2,4 za javno, 89,2 za pogon, za druge svrhe 56,9, nekaj pa tudi v Savsko banovino.

V Dravski banovini so prodale toka (v milijonih kw ur): Fala 106,2, mestna v Ljubljani 5,6, Kranjske dež. elektrarne 4,8, Česenj 4,1, Mežica 3,86, Majdič v Kranju 3,81 in Trboveljska 2,3. Največji konzument je tvornica v Rušah, ki je vzela lani od Fale 41,09.

Bilanca Fale

Produkcija električnega toka se je povečala od 128,7 milijona kilovatnih ur v letu 1933. na 130,37 milijona v l. 1934. Tvornica v Rušah, ki je še vedno največji odjemalec falskega toka, je sicer vzela lani za 12-8% manj toka ko pred enim, zato pa so več toka porabile tekstilne tvornice v Mariboru. Odpisi so znašali 3 milijone dinarjev, poslovno leto pa se je zaključilo vseeno z izgubo 133.625 Din. Terjatve upnikov znašajo še vedno 127,6 milijona Din in so napram lani zopet narasle za več ko 1 milijon. Vedno večji odjem, vedno večja proizvodnja, pa le ne gre. Ali so potrpežljivi častiti gospodje švicarski delničarji, ali pa je še bolj potrpežljiv nekdo drugi.

že v 24 urah harva, plesira in kemično snaki obleke. klubake itd. Skrobti in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poltjanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Konkurzi in prisilne poravnave

Potrja se prisilna poravnava, ki jo je sklenila trgovka Marija Tomažič v Mariboru.

Končane so poravnave: tovarnarja Amana Alfreda v Tržiču, posestnika in trgovca Kušarja v Kozarjih in trgovca Kolomana Presa v Domanjševcih.

Občni zbori

Kranjska industrijska družba Jesenice-Fužine ima 66. redno glavno skupščino v soboto, dne 9. novembra ob 11. uri v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Na dnevnem redu je tudi sklepanje o povišanju delniške glavnice.

Tovarna dežnikov d. d. v Dol. Lendavi ima 29. redno letno glavno skupščino dne 31. oktobra ob 11. uri v posvetovalni dvorani svoje tvornice.

Politične vesti

Bolgarski višji vojni svet je izdal ko trodnevne posvetovanju resolucijo, v kateri pravi, da so vsi bolgarski oficirji nemajno vdani svojemu kralju in da odbijajo z ogorčenjem vse poskuse, da bi se oficirji vpletli v kašno zaroto proti kralju. — Kmalu po objavi te resolucije je bilo izpuščenih iz zaporov več oficirjev in politikov, ki so bili aretirani zaradi še vedno nepojasnjene »zarote« polkovnika Velčeva.

Grška vlada je izdala naredbo, da je volilna udeležba pri plebiscitu o zopetni uvedbi monarhije dolžnost vsakega grškega državljan. Kdor ne bi volil, bo kaznovan.

Angleška vlada bo dovolila Grčiji posojilo 5 milijard drahem, toda šele potem, ko bo grški kralj zopet zasedel prestol.

Laval se trudi na vse kriplje, da bi ohranil tako angleško ko italijansko prijateljstvo. V ta namen je izdelal nov posredovalni predlog, po katerem naj bi se takoj ustavile sovražnosti pod temi pogoji. Italija dobi pokrajino Tigre, Harar in Ogaden, Abesinija pa dostop do morja. Nad Abesinijo pa naj se uvede mednarodno nadzorstvo.

Lavalov posredovalni predlog Angleži odklanjajo in zahtevajo, da Italija brezpogojno umakne svojo vojsko iz Abesinije in se sporazumi z Zvezo narodov.

Sir Austin Chamberlain je ob desetletnici sklenitve locarnske pogodbe podal velepomembno politično izjavo, ki jo je zaključil z besedami: Anglija bo izvajala proti Italiji tudi vojaške sankcije, če jih bo Zveza narodov sklenila. Če nam Francija ne bo sledila pri izvajanju sankcij, naj ne računamo na našo podporo v primeru vojne z Nemčijo.

Angleška delegacija v Ženevi namerava predlagati angleški vladi, da pretrga diplomatske zveze z Italijo, kakor poroča »Havas« iz Ženeve. Prekinitev zvez bi odpravljala ne le britanski dominioni, temveč tudi Nizozemska.

Litvinov je po svojem prihodu v Ženevo izjavil, da se sovjetska vlada strinja z ostrimi gospodarskimi sankcijami proti Italiji. Sovjetska vlada predlaga, da se uporabijo sankcije tudi proti onim državam, ki ne bi hotele izvajati gospodarskih sankcij proti Italiji.

Sankcijska komisija, v kateri so zastopane vse države, je odobrila finančne sankcije proti Italiji. Vsi krediti Italiji so prepovedani in tudi vsi krediti zasebnim podjetjem.

Angleški časopisi nastopajo proti temu, da bi se dala državam, ki bi imele škodo od izvajanja sankcij proti Italiji, kakšna odškodnina. Listi poudarjajo, da pač ni mogoče izvesti sankcij brez žrtev in da morajo te nositi vsi. [Lahko je bogatim narodom nositi žrtve in onim, ki imajo od teh sankcij tudi svoj dobiček, toda druga je stvar z državami, ki so v slabem gospodarskem položaju in ki od sankcij ne morejo imeti niti najmanjšega indirektnega dobička. Zato tudi upamo, da stališče angleških listov ne bo obveljalo. Op. ured.]

Angleški veleposlanik v Rimu je zahteval od italijanske vlade, da prepove zračno bombardiranje Addis-Abebe.

Maršal Badoglio je dospel v Asmaro ter prevzel vrhovno poveljstvo nad italijansko vojsko v Afriki. Pričakujejo, da se bo sedaj italijanska ofenziva nadaljevala. Dosedanji vrhovni poveljnik De Bono je odšel v Somalijo. Njegova bodoča naloga ni znana.

Po težkih bojih za Aksum so se abesinske čete iz mesta umaknile in Italijani so ga zavzeli brez boja. General de Bono je slovesno vkorakal v Aduo, odkril spomenik Italijanom, padlim l. 1896., nato pa izjavil, da prevzema v imenu italijanskega kralja vso oblast nad novo osvojenimi kraji Abesinije.

Ko so v Addis-Abebi zvedeli, da so Italijani zasedli Aksum, ki je sveto mesto Abesincev, je pozval cesar k sebi vrhovnega poglavarja koptske cerkve ter mu naročil, da proglasi sveto vojsko.

Abesinci so po vesteh iz Džibutija vdri ob severni meji francoske kolonije v Eritrejo in odrezali več tisoč mož italijanske vojske, ki se nahaja zaradi pomanjkanja vode in živil v zelo težavnem položaju.

Abesinska mobilizacija je končana. So dajo, da se bo prihodnji teden začela splošna protiofenziva Abesincev.

Pri volitvah v Kanadi so dobili liberalci 143, konzervativci 35, socialno-gospodarska stranka 8 mandatov. Druge stranke so dobile le neznatno število glasov.

Denarstvo

Nazadovanje lire

Oficialni tečaj lire je še nekoliko stabilen in v Curihu notira lira 24.975. Tem bolj pa pada tečaj lire v zasebnem prometu. V Ljubljani notira klirinška nakaznica 3-13 do 3-16, v zasebnem kliringu pa dokaj nižje. Tako se je plačevala lira v Zagrebu po 3'06 in približno enako tudi v Ljubljani. Toda večjih količin lir po tej ceni sploh ni mogoče prodati in resnične cene lire so v zasebnem prometu še mnogo nižje.

Negotovost tečaja lire in nad vse verjetno nazadovanje lire je tudi eden glavnih vzrokov, da je danes kupčija z Italijo tako težavna in da bo najbrže izvoz v Italijo nazadoval tudi brez ozira na morebitne sankcije.

Anglija ne investira več kapitala v tujino

V prvih devetih mesecih letošnjega leta so znašale na londonskem trgu vse emisije kapitala skupno 129,5 milijona funtov sterlingov, za 4,1 milijona več ko pred enim letom. Od te vsote se je porabilo doma v Angliji za elektrifikacijo, za nova industrijska podjetja ali za modernizacijo starih ter za rudarske in druge investicije skoraj 120 milijonov, dočim je šlo v tujino samo 9 milijonov. Se lani pa je Anglija oddala v tujino kapitala za 24 milijonov funtov.

*

Začeniši z 12. oktobrom znašajo mesečni obroki za nakup vojne škode pri Poštni hranilnici 30 Din, vendar pa pripadeta kupona št. 14 in 15 Poštni hranilnici. Drugi pogoji za nakup obveznic vojne škode od Poštne hranilnice so ostali neizpremenjeni.

Po izkazu Poljske banke z dne 20. septembra se je njena zlata podloga zmanjšala za 24 milijonov zlotov. Ta nenavadni in visoki odliv zlata pojasnjuje finančni minister s tem, da je morala Poljska zaradi svojih zamrzlih terjatev iz klirinških računov plačati nekaj blaga v gotovini in je v ta namen segla po zlati podlagi.

Jz trgovinskega registra

Vpisala se je nastopna firma:

Čopič Avgust, trgovina s stroji vseh vrst ter pripadajočim materialom in z vsemi vrstami motornih vozil na drobno v Mariboru. Imetnik Avgust Čopič, trgovec v Mariboru.

Vpisale so se te izpremembe in dodatki:

Kemična tovarna »Medacet«, družba z o. z. v Ljubljani. Na družbenem izrednem obnem zboru je bila sklenjena razdružitev in likvidacija družbe. Likvidator družbe je Hinko Florjančič, zasebni uradnik v Ljubljani.

Feliks Urbanc, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani. Iz javne trgovske družbe je izstopil javni družabnik Feliks Urbanc, veletrgovec v Ljubljani, in se izbrisi.

Ign. Vok, Ljubljana. Izbrisi se lastnik firme Ign. Vok zaradi smrti in prokurist Ign. Vok ml., vpiše pa se novi lastnik Ignac Vok, trgovec v Ljubljani, Tavčarjeva ulica.

Paš Anton, trgovina z modnim in galanterijskim blagom v Mariboru. Vpiše se ženitna in dedna pogodba, odnosno v njej zagotovljene premoženjske pravice Josipine Paš, roj. Kravanja.

Plaue Maks, trgovina z deželniimi pridelki in izvoz sadja na debelo v Mariboru. Obratni predmet se razširi na trgovino z vinom na debelo.

Pražarna »Žika«, družba z o. z. v Rožni dolini pri Ljubljani. Izbrisi se poslovodja Josip Bernot zaradi smrti.

Pražarna in kemična tvornica d. d. v Celju. Razdružitev družbe in njena združitve s tvrdko »Rude in kovine«, d. d. v Ljubljani je od trgovinskega ministrstva dovoljena.

Rude in kovine, d. d. v Ljubljani. Po odobreni združitvi s tvrdko »Pražarna in kemična tovarna« v Celju, se odslej glasi firma: »Metalno akcionarsko društvo« v Ljubljani. Delniška glavnicca se zviša od 1 na 2 milijona Din, razdeljena je na 2000 delnic po 1000 Din; izpremenila sta se tudi

Savinja, družba z o. z., tvornica kemičnih izdelkov v Tacnu pod Šmarno goro. — Sedež tvrdke se je prenesel iz Šmartna ob

Paki v Tacen pod Šmarno goro. Od osnovne glavnicce v višini Din 40.000— je vplačano v gotovini Din 10.000—. Poslovodja Ivan Seunig, tvorničar in posestnik v Tacnu. Poslovodja zastopa družbo samostojno.

»Alpauto«, družba za prevažanje, družba z o. z. na Bledu. Osnovni kapital se zviša na Din 161.200— in je popolnoma vplačan. Izpremenili sta se točki 4. in 5. družbene pogodbe. Družbo zastopa en poslovodja; če je več poslovodij, sklepa o

zastopanju občni zbor družbenikov. Izbrisejo se poslovodji: Aleksander Molnar in Anton Vovk in namestnik Jože Valand, vpiše pa poslovodja-namestnik Jože Vrhunc, hotelir v Gradu.

Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani. Vpiše se prokurist Franc Pišlar, višji inšpektor TPD v Ljubljani.

Samotna tovarna, d. z. o. z., Štore. Besedilo firme odslej: Prva jugoslovanska šamotna tovarna, d. z. o. z., Štore.

Razvoj svetovne lesne trgovine

Svetovna lesna trgovina je začela padati v l. 1930. in dosegla v l. 1932. svojo najnižjo točko. Leta 1929. je znašal izvoz mehkega lesa še 31.704.000 m³, l. 1930. je padel na 27,8 milijona, l. 1931. na 21,6, l. 1932. pa na 18,5 milijona m³ ali skupno za 41,7 odstotka. Nato se je začel zopet dvigati in dosegel l. 1933 22,9, l. 1934. pa 25,4 milijona m³. Zaradi velikega padca izvoza so se nagromadile zaloge in posledica tega je bila, da je cena padla. Konkurenčna borba je postajala na lesnem trgu vedno ostrejša.

Ker je bil uvoz lesa v Anglijo omejen, so začele iskati Rusija in nordijske države nov trg v Bližnjem vzhodu in v južni Evropi. Tja pa so uprle svoje oči tudi srednje evropske agrarne države. Zaradi tega se je konkurenca lesnih izvoznih držav še povečala, da je postajala kriza v lesni trgovini vedno večja. V l. 1933. je dosegla ta kriza svoj višek. Nato je nastopilo zboljšanje, ker so se vse države trudile, da z javnimi deli zmanjšajo brezposelnost. Gradbeno dela so se množila in zato se je tudi dvignilo povpraševanje po gradbenem lesu. Izvoz lesa se je dvignil za 23,6% in zaloge so se zmanjšale. Tudi v l. 1934. je še trajalo zboljšanje. Vendar pa ni več izvoz lesa raste v enaki množini, ker so vse države posvečale večjo pozornost lastni proizvodnji. Nadaljnje oživiljenje lesnega trga je odvisno le od obsega javnih del, ki se bodo izvršila v prihodnjih letih.

V svetovni lesni trgovini je izvoz Evrope najmočnejši. V l. 1929-1934 pa je padel evropski izvoz od 65-1% na 61-9%, ameriški od 22-9% na 19-1%, dočim se je ruski zaradi dumpinga povišal od 12 na 19%. Ne Evropa ne Amerika nista bile kos ruski konkurenci.

Evropski lesni trg

se deli na štiri področja: nordijske dežele, baltske, Rusijo in srednje ter južnovzhodne države. Skupno so te države izvozile v prvem polletju 1935 13,5 milijona m³ lesa, v istem času lani pa 14,8 milijonov m³. Njih izvoz je torej padel letos za 8-8%. Najbolj je padel izvoz Rusije (za 10-8%) in nordijskih držav (za 10-7%), najmanj pa južno-vzhodnih in srednje-evropskih držav (za 5-7%). Ruskega dumpinga ni bilo več.

Izvoz iz teh štirih področij se je gibal v prvem polletju tako-le:

	1934	1935
	v tisočih m ³	
nordijske države	4245,5	3796,9
baltiške države	912,6	821,0
Rusija	3854,0	3438,1
druge evropske države	5828,1	5500,0

Razen Latiške, Češkoslovaške in Avstrije so vse druge države nazadovale v lesnem izvozu, in sicer je padel lesni izvoz: Norveške za 7-4%, Švedske za 18-8%, Finske za 4-3%, Estonske za 11%, Litve za 43-2%, Rusije za 10-8%, Poljske za 21-5%, Jugoslavije za 11-4% in Rumunije za 2-7%. Povečal pa se je izvoz Latiške za 3%, Češkoslovaške za 7-0% in Avstrije za 10-4%, slednji zaradi italijanskih preferenc.

Delež posameznih držav v evropskem lesnem izvozu je bil v prvem polletju 1935 naslednji: Rusije 25%, Finske 16-2%, Poljske 11-42%, Švedske 10-9%, Češkoslovaške 9-6%, Avstrije 9-3%, Jugoslavije 5-7%, Rumunije 4-6%, Latiške 4-2%, Estonije 1-0% in Norveške 0-8%. Največ se izvozi iz Evrope iglastega drevja, v izvozu listnatega pa sta na prvem mestu Jugoslavija in Poljska.

Če podrobno pogledamo v izvozno statistiko, katere vrste lesa so se izvažale, potem vidimo, da se je letos povečal samo izvoz jamskega lesa, brzojavnih drogov in lesa za zaboje, dočim je izvoz vsega drugega lesa v primeri z l. 1934. nazadoval.

Jugoslovanski lesni izvoz

Okroglega žaganega lesa smo v prvi polovici t. l. izvozili 26.134 m³, to je za 8% več ko lani v istem času.

Udeležbo našega lesa v uvozu držav, kamor izvažamo ta les, kažejo te številke:

	ves uvoz	iz Jugoslavije
Nemčija	64.388 m ³	5.265 m ³
Švica	5.371 m ³	897 m ³
Madjarska	6.540 m ³	1.635 m ³
Italija	7.162 m ³	6.866 m ³
Španija	1.189 m ³	1.128 m ³
Palestina	1.571 m ³	660 m ³
Maroko	46 m ³	46 m ³
Alžir	90 m ³	51 m ³

Naši glavni konkurenti za okrogel žagan les na najvažnejših trgih so: na nemškem: Poljska, Avstrija, Češkoslovaška, na švicarskem: Poljska, Avstrija, Latiška, na madjarskem: Rumunija, na italijanskem: Avstrija, Rusija in v Levanti: Rumunija.

Mehkega okroglega lesa izvažajo Jugoslavija malo, vendar pa se je njen izvoz povečal v navedenem času od 5028 na 11.742 kub. metrov.

Največ smo izvozili tega lesa v Nemčijo (6242 m³). Zelo pa je padel naš izvoz železniških pragov, in sicer od 18.823 na 12.387 m³ ali za 34-5%, dočim se je v drugih lesnih izvoznih državah zmanjšal le za 10%. Izvoz naših železniških pragov je danes omejen izključno le na Grčijo in Avstrijo, dočim je šel preje v celo vrsto držav.

Izvoz dog za sode je padel od 6273 na 4159 m³ ali za 35%. V tem lesu nam zlasti konkurira Rusija na nemškem in francoskem trgu, na drugih trgih pa Poljska, Rumunija, Avstrija in Češkoslovaška.

Trdega tesanega lesa smo izvozili 42.418 kub. metrov, lani v istem času pa 45.605 kub. metrov. Naš izvoz je padel za 7%. Udeležba tega našega lesa pri uvozu v druge države je bila naslednja:

	ves uvoz	iz Jugoslavije
Egipt	9.929 m ³	7.937 m ³
Grška	10.522 m ³	7.091 m ³
Nemčija	31.740 m ³	5.682 m ³
Madjarska	8.022 m ³	5.471 m ³
Države C. I. B.	9.805 m ³	3.390 m ³
Anglija	91.521 m ³	1.735 m ³
Španija	14.917 m ³	2.109 m ³
Italija	90.244 m ³	1.460 m ³
Holandska	13.189 m ³	1.370 m ³
Palestina, Irak,	1.854 m ³	1.256 m ³
Švica	5.730 m ³	1.209 m ³

Na egiptskem in grškem trgu nam konkurira Rumunija, na nemškem Češkoslovaška, Rumunija, Poljska in Latiška, na madjarskem: Rumunija, v deželah srednje in južne Evrope Češkoslovaška, Rumunija in Rusija, v Angliji, Poljska, Češkoslovaška in Rumunija, v Španiji Rumunija, ki uvaža nad 80 odstotkov vsega tega lesa, v Holandiji Poljska in Rusija in v Švici Rumunija, Češkoslovaška in Rusija.

Naš glavni izvozni predmet pa je mehki tesan les, ki smo ga izvozili v prvem polletju 1934 422.345 m³, l. 1935 pa le 379.481 kub. metrov ali za 10-2% manj.

Naša udeležba pri uvozu tega lesa v glavne uvozne države je razvidna iz teh številke:

	ves uvoz	iz Jugoslavije
Italija	818.704 m ³	270.544 m ³
Alžir, Tunis	37.062 m ³	17.262 m ³
Španija	106.185 m ³	12.633 m ³
Južna Amerika	49.791 m ³	10.157 m ³
Maroko	26.607 m ³	9.408 m ³
Madjarska	272.305 m ³	6.962 m ³

V Italijo uvažata poleg nas zlasti Avstrija in Rusija. Zaradi preferenc se je dvignil avstrijski uvoz od 287.846 kub. m v l. polletju 1934 na 416.118 kub. m v letu 1935. Iz vseh drugih držav pa je uvoz v Italijo padel, in sicer iz Jugoslavije od 278.810 na 270.544 m³, iz Rusije od 127.078 na 103.806 m³ in iz Rumunije od 33.072 na 25.257 m³.

V Alžiru in Tunisu so naši konkurenti Švedi in Rumuni, v Madjarski Avstriji in Rumunija, v Španiji Švedska, Južni Ameriki Poljska in Rusija in v Maroku Rusija, Poljska in Švedska.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 24. oktobra ponudbe o dobavi 500 m³ jamskega lesa.

Drž. bolnica za ženske bolezni v Ljubljani razpisuje za nabavo živilskih in hišnih potrebščin ter kuriva prvo ofertno licitacijo, ki bo: dne 30. oktobra za špecerijo in hišne potrebščine, mleko in mlečne izdelke ter premog-kockovec in koks za centralno kurjavo, dne 31. oktobra za vse vrste mesa, mesne izdelke, slanino, kruh, kvas, moko, mlevske izdelke in poljske pridelke. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. uri v pisarni bolnišnice. Če prva licitacija ne bi uspela, potem bo druga dne 20. novembra, odnosno 21. novembra.

Dne 24. oktobra bo pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo 190.000 kg fižola, 90.000 kg riža, 60.000 kg zelja, 80.000 kg testenin, 50.000 kilogramov ješprenjčka in 70.000 kilogramov zdroba.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 24. oktobra ponudbe o dobavi železnih vijakov, zakovice, matic, žebeljev; do 25. oktobra o dobavi šarnirjev in ključavnice ter azbestnega materiala, kavčuk-materiala, smirka, voska, stearinskih sveč, grafita, magnezije, karbida itd.

Direkcija drž. železnic v Ljubljani, strojni oddelek, sprejema do 21. oktobra ponudbe o dobavi 12tonskega tovornega avtomobila.

Direkcija drž. železnic, gradbeni oddelek, v Ljubljani sprejema do 22. oktobra ponudbe o dobavi tovotne masti, mila, signalnih stekel, železa, vijakov in bločnih verig.

(Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 24. oktobra ponudbe o dobavi vodo-kaznih stekel.

Komanda pomor. zrakoplovstva Divulje sprejema do 28. oktobra ponudbe o dobavi orodja za kepanje gumijevih pnevmatičnih čolnov.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 24. oktobra ponudbe o dobavi 10.000 kuvert.

Dne 26. oktobra bo pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija za dobavo 3500 kg fižola, 1500 kg zdroba, 400 kg ješprenjčka, 1600 kg čebule, 4000 kg telečjega mesa, 4000 kg svinjskega mesa, 4000 kilogramov riža, 1600 kg leče, 4000 kg krompirja, 1000 kg zelja, 18.200 kg sladkega mleka, 3000 kg kislega mleka in 70 tisoč komadov žemelj dnevno.

2. hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 24. oktobra ponudbe o dobavi specialnega lesa.

Dne 30. oktobra bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo motvoza, dne 9. novembra pa pri Direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu za dobavo centrifugalne sesalke.

Pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 22. oktobra za dobavo 24.500 vijakov, 265 manesmanovih cevi, dne 26. oktobra za dobavo 7000 kg firneža, 280 kg terpentina, 100 kg sikativa, 2500 kg cinkovega belila, 1000 kg okra, 260 kg minija ter raznega drugega barvarskega materiala; dne 2. novembra pa za dobavo večje množine jekla.

Dne 23. oktobra bo pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije drž. železnic v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 2810 mazalnih blazinic. (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije drž. železnic v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba št. 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Dne 26. oktobra bo pri Komandi mornarice v Zemunu pismena licitacija za dobavo medenine; dne 5. novembra pa za dobavo motornih čolnov.

(Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.)

Krovski dela pri adaptaciji objektov vojašnice v Slov. Bistrici se bodo oddala z ofertno licitacijo dne 28. oktobra pri referentu inženjerije Komande dravske div. oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

Električna instalacija v zgradbi elektrarne dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo oddala z ofertno licitacijo dne 29. oktobra pri referentu inženjerije Komande dravske div. oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

Dne 4. novembra bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija o dobavi maziva; dne 6. novembra pa za dobavo motvoza za plovne edanice.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

10

Ženevske menične konvencije

(Nadaljevanje.)

44. Določb našega XIII. poglavja o neupravičeni obogatitvi, o zastavni in pridržbeni pravici EMZ nima. Ureditev vprašanja neupravičene obogatitve je s posebno rezervo prepuščena državam pogodnicam. Za zastavno in pridržbeno pravico to ni izrečno niti dovoljeno niti zabranjeno. Ne dvomim pa, da lahko tudi nje obdržimo, ker to sploh niso menične pravice, nego bi bile prav tako lahko urejene tudi v trgovinskem ali celo v občnem državljskem zakoniku. Zveza z menico je za nje precej zunanja; kolikor je menična terjatev ali njen prenos trgovinski posel, bi do malega isto veljalo že po čl. 310. do 315. trg. zak.

45. Tudi določbe o amortizaciji prešlih menic (naše XIV. poglavje) so prepuščene domačim zakonom držav pogodnic. V našem novem meničnem zakonu bo pri tem poglavju treba upoštevati določbe, ki jih za amortizacijo listin daje zakon o nepravdnem sodnem postopku.

46. Določbe našega XV. poglavja o nasprotju med zakoni raznih držav niso sprejete v sam EMZ; take določbe daje posebna ženev. konvencija (gl. sp. t. 50.—53.).

XII. Obče odredbe.

47. Določbe §§ 97., 98., 99. niso sprejete v EMZ. Naš § 97. ima svoj temelj v določbi konvencije II, da se pasivna menična sposobnost ravna po zakonu države, ka-

teri podpisnik pripada kot državljan. §§ 98. in 99. bo mogoče obdržati ali spremeniti na temelju posebne rezerve. Čl. 72 ustreza povsem §-u 100., čl. 73. in 74. pa 1., odnosno 2. odst. § 101. Določbe § 102. niso prevzete v EMZ niti ni zanje posebne rezerve, vendar ni dvoma, da se lahko obdrže, ker samo pojasnjujejo določbe samega EMZ.

Drugi del.**Lastna menica.**

48. Čl. 76. (§ 104.). Samo stilistične spremembe.
49. Čl. 77. (§ 105.). Redakcija je sicer precej različna, vendar je važno samo to, da so določbe o avalu prenesene v poseben odstavek, to pa zato, ker je dano pojasnilo, da velja aval, v katerem ni povedano, za koga je dan, za izdajatelja lastne menice. Določba razčiščuje današnji spor, dosledna pa ni, kajti po čl. 32. (§ 31.) velja pri trati tak aval za trasanta, ne pa za glavnega zavezanca (akceptanta), ki ima pri trati pravni položaj izdajatelja lastne menice, ker sta eden in drugi glavna dolžnika. Dosledno bi bilo reči, da aval, ki ne pove, za koga je dan, pri akceptirani trati velja za akceptanta, pri neakceptirani za trasanta; če pa naj neodrejen aval pri trati velja za trasanta, bi pri lastni menici dosledno moral veljati za prvega indosanta; prvo bi bilo boljše.

C. Najvažnejše novote v ženevski konvenciji o rešavanju nekaterih nasprotij med zakoni.

50. Ze sam naslov pove, da konvencija II nima namena dati izčrpnih določb za rešavanje vseh nasprotij med zakoni raznih držav. To bi res bilo sila težavno,

zamudno in, priznajmo, v mnogih primerih skoro nemogoče delo. Glavne primere nasprotij pa je konvencija dokaj srečno izbrala, njene določbe so tudi mnogo izčrpnjeje od določb ne samo našega nego tudi drugih meničnih zakonov.

51. Čl. 2., odst. 1. in 2. (§ 94.). Redakcija je nekoliko drugačna, bistvene razlike ni.

52. Čl. 3. (§ 95.). Drugi odstavek čl. 3. je precej drugače sestavljen ko 2. odstavek št. 1 našega § 95., vendar ni bistvene razlike; misel 2. stavka št. 2 našega § 95. pa ni sprejeta v konvencijo, nego je le s posebno rezervo prepuščeno vsaki državi pogodnici, da v svoj domači zakon sprejme določbo, da so menične izjave njenih državljanov, ki so dane v inozemstvu, sicer ne v obliki, kakor jo predpisuje tuji zakon, vendar pa v obliki, ki jo predpisuje domači zakon, v njenem območju veljavne nasproti drugemu njenemu državljanu. To je precej različno od naše sedanje določbe, ki zahteva, da je naš državljan drugemu našem državljanu v tujini dal menično izjavo, katera po obliki sicer ne ustreza tujemu, pač pa našemu zakonu. Če rezervo sprejmemo, bo vseeno, komu — našem ali tujemu državljanu — je naš državljan v tujini dal tako menično izjavo: v naši državi bo veljala nasproti drugemu našem državljanu — ne pa niti v tujini niti pri nas nasproti tujcu.

Izjema od pravila, da se oblika meničnih izjav ravna po zakonu države, kjer je izjava podpisana, je torej znatno razširjena.

(Se nadaljuje.)

Novo knjige**Selma Lagerlöff: Klara Gulleborg**

V prevodu Franceta Vodnika je izšel kot 21. zvezek Leposlovne knjižnice, ki jo izdaja Jugoslovanska knjigarna, znameniti roman švedske pisateljice Selme Lagerlöff: Klara Gulleborg.

Na mojstrski način, z izredno toplino in prisrčnostjo, ki osvoji bralca v prvem hipu, je napisana v tem divnem romanu ljubezen ubogega dninarja Jana iz Skrolyke do svoje lepe, a nesrečne hčerke Fine Gulleborg. Da reši domačijo odide hčerka v svet, kjer sicer zasluži potreben denar, a zaide na slaba pota. Oče izgubi zaradi tega razum in sanja, da je njegova hčerka portugalska kraljica, on pa kralj na Portugalskem. S pretresljivo tragiko se konča življenska pot očeta. To je kratka vsebina te epopeje očetovski ljubezni, kakršne ni v svetovni literaturi. — Oprema knjige je na visoku, prevod gladek, da bo vsak bralec s polnim užitkom bral roman. Knjiga velja kartonirana Din 48.—, vezana pa Din 60.— in jo najtopleje priporočamo.

Zunanja trgovina

V prvi dekadi oktobra so znašali carinski dohodki 24,8 milijona Din, za 5,1 milijona Din več ko lani.

Egiptске lesne tvrdke nakupujejo na debelo lea, ker upajo, da bo povpraševanje po leu iz italijanskih afriških provinc in iz Abesinije zelo naraslo.

V Haifi v Palestini je bila ustanovljena Češkoslovaška banka s kapitalom 50.000 funtov. Banka naj služi poglobitvi trgovinskih stikov med Palestino in Češkoslovaško.

Živila so se na Holandskem podražila. Cene še vedno rastejo. V nekaterih mestih se je mast podražila za 100 odstotkov.

Avstrijska Donavska paroplovna družba je sklenila z italijansko vlado dogovor, po katerem vstopi ta v družbo s kapitalom 400.000 funtov.

Italija bo še nadalje dobivala iz Amerike blago, razen vojnega materiala, če ga bo plačala naprej.

Anglija namerava omejiti uvoz slanine in gnjati.

Iz združnega registra

Vpisali sta se zadrugi: Privredna in zdravstvena zadruga za vzajemno pomaganeje, r. z. z. o. z. v Ljubljani in Prekmurska gospodarska in podporna dijaška zadruga v Murski Soboti.

Razdružila se je in prešla v likvidacijo Gospodarska zadruga na Kokrici.

Izbrisala se je Zadruga elektrarna v Čerknici, r. z. z. o. z. zbog končane likvidacije.

Vpisali sta se nastopni zadrugi: Gradbena zadruga železniških uradnikov »Doma« v Ljubljani in Vinogradniška-vinarska zadruga v Ljubljani.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je s knezom Arsenom odpotoval v Pariz, odkoder odpotuje dalje v London.

Narodna skupščina in senat sta sklicana za 19. oktober. V političnih krogih se govori, da dosedanji predsednik Čirić ne bo več izvoljen, ker ni član večinskega vladnega kluba.

V beograjskih političnih krogih se mnogo komentira izjava ministra dr. Spahé, da bodo v kratkem v vsej državi razpisane občinske volitve.

Vojni minister general Zivković je lahko obolel za gripo.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje sprejema samo vsako sredo in petek med 11. in 13. uro.

Za predsednika JRZ v Sloveniji bo izvoljen bivši minister dr. Kulovec.

Za predsednika sarajevske Trg.-industrijske zbornice je zopet imenovan dr. Jeftanović, ki je bil pod prejšnjo vlado odstavljen. Obenem so bili imenovani za zbornične svetnike vsi oni, ki so iz solidarnosti z dr. Jeftanovićem odložili svoje mandate.

Posebna skupina kmetov iz vzhodne Srbije, pristašev Združene opozicije, je prišla v Zagreb in povabila dr. Mačka, da pride na njen shod v Aleksinac. Dr. Maček je deputaciji odgovoril, da se sam sicer ne more udeležiti shoda, da pa bo poslal zastopnika. Na grob Stjepana Radića so položili srbski kmetje venec z napisom: »Nesmrtnemu voditelju kmetkega ljudstva Stjepanu Radiću — kmetje iz vzhodne Srbije.«

Umrli je general Dušan Marković, bivši vrhovni komandant vse naše žandarmerije. Pokopan je bil v nedeljo v Beogradu z vsemi vojaškimi častmi.

Finančni minister je sklenil, da se more sprejemati na račun zaostalih davkov tudi kuruza, in sicer po ceni, ki je za 20% višja od borzne cene. Ta kuruza se bo uporabila za prehrano pasivnih krajev.

Za pomočnika bana Vardarske banovine je bil imenovan Dušan Filipović, dosedaj upravnik policije v Beogradu.

Po podatkih borz za delo je bilo dne 1. oktobra prijavljenih skupno 13.392 brezposelnih moških in žensk. Od teh odpade na Ljubljano 4.418, na Novi Sad 2.904, Zagreb 2.271, Beograd 2080 in Sarajevo 1.287. Zopet nov dokaz, da je gospodarsko stanje v Sloveniji najbolj bedno!

Parnik »Kraljica Marija« ne bo na svojih sredozemskih potovanjih nič več pristajal v italijanskih pristaniščih.

Gradbena delavnost v Skeplju je zopet oživela in se gradi 115 poslopij.

Zastopnik muslimanov na Poljskem je naročil v državni tiskarni v Sarajevu 2000 koranov.

15 italijanskih optantov iz Dalmacije se je prijavilo za dobrovoljce proti Abesiniji ter so že odpotovali v Italijo. Srečno pot!

Zveza rumunskih bojevnikov zahteva, da se izda zakon proti korupciji, po katerem se morejo koruptna dejanja kaznovati tudi s smrtno kaznijo.

Italijanski poslanik v Addis-Abebi grof Vinci noče baje zapustiti Abesinije, ker bi po njegovih načrtih morali Italijani za-

sesti Addis-Abebo že v 14 dneh, a so se seveda njegovi podatki izkazali kot popolnoma napačni in se sedaj Vinci boji obratuna v Rimu. Po drugih vesteh pa bo grof Vinci že te dni odpotoval iz Addis-Abebe, ker je italijanski konzul v Magdali že prišel v Hadamo, odkoder bosta oba skupno odpotovala iz Abesinije.

Protiitalijanska propaganda se širi v Londonu. Hotelirji in gostilničarji namestijo odpustiti vse italijanske uslužbenke. V pristaniščih pa so vedno bolj pogosti spopadi med angleškimi in italijanskimi mornarji.

Ras Guksa, ki je prestopil k Italijanom, je bil od abesinskega sodišča obsojen na smrt. Kdor ga usmrti, dobi visoko nagrado.

V napolski luki so samo en dan vkrcali z vojnim materialom, orožjem in četami 22 parnikov.

Ves parobrodni promet med Italijo in Malto je ustavljen.

Vickersovi zavodi v Angliji, ki izdelujejo samo vojni material, so nastavili 8000 novih delavcev.

Združene države Sev. Amerike ne bodo dovolile izvoza orožja niti v Italijo niti v Abesinijo, da s tem popolnoma varujejo svojo nevtralnost.

Na Dunaju so prepovedani vsi filmi o Abesiniji.

Italijanska vlada je odobrila ustanovitev rafinerije za petrolej v Trstu.

Petdeset letal je priletelo v Addis-Abebo. Iz katere države so bila letala poslana, se še ne ve.

Japonske tvornice so poslale v Abesinijo 8 tisoč zabojev pušk.

Etiopski jezik je po ugotovitvah etnologa Harringtona najstarejši jezik na svetu, ki se je najmanj oddaljil od protosemitskega. Stara etiopščina se je govorila do l. 1600. pred Kristom, šele potem se je razcepila v narečja. Ohranjena pa je še danes v liturgičnih molitvah in pesmih. Etiopci so prevzeli krščanstvo že l. 200 po Kristu in so najstarejši krščanski narod na svetu. Prvotno narečje Abesincev se je imenovalo »Lezaava«, kar pomeni »jezik svobodnih«. V

resnici je bila tudi Etiopija ali današnja Abesinija vedno svobodna dežela.

Svetovni rekord v skakanju s padalom je dosegel neki češkoslovaški aviatik, ki je skočil z višine 8770 metrov.

Tržna poročila**Ljubljanski trg**

Trg je bil dobro založen, kupčija pa je bila slaba. Na trgu se čuti, da ljudje nimajo denarja. Na zelenjadnem trgu je bilo mnogo jesenskih jurčkov, ki so se prodajali po od 8 do 12 Din za kg. Merica jurčkov je bila tudi po dva Din. Sadni trg je bogato založen. Jabolka so zelo poceni in se prodajajo najboljša po 3 Din, srednja pa po 1'50 do 2 Din. Grozdje se tudi še ni podražilo in se prodaja po 4 do 7 Din za kg. Lepo smederevsko grozdje so prodajali na drobno po 7, na debelo pa po 4 Din. Mnogo je bilo na trgu tudi domačega kostanja, ki je bil po 1'50 do 2 Din. Paradižniki so bili po 2, strožji fižol pa po 2'50 Din. — Perutninski trg je bil slabše založen, ker ne prihajajo na trg kmetje iz dolenskih krajev, v katerih je griža. Jajca so se na splošno prodajala po dinarju.

Na trg na Sv. Petra nasipu so pripeljali kmetje 40 voz krompirja in 20 voz zelja. Oboje je bilo zelo lepo, kupčija pa zelo slaba. Cena je bila zato nizka in se je prodajal krompir po 75 par kg, zelje pa najlepše po dinarju glava ali po 75 par kg.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem dne 11. oktobra je bilo pripeljanih 322 svinj, cene so bile te: mladi prašiči, 5—6 tednov stari Din 40 do 50, 7—9 tednov 60 do 80 Din, 3—4 mesece stari komad 120 do 150, 5 do 7 mesece 200 do 250, 8—10 mesecev 300 do 350, 1 leto 460—580, 1 kg žive teže 450 do 550, 1 kg mrtve teže 750 do 10 Din. Prodanih je bilo 141 svinj.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 18. oktobra. 11.00: Šolska ura: Moja pot na Lovčen (Marjan Tratar). — 12.00: Slovanski narodni napevi na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.15: Pojoča žaga rahlo poje, izvaja g. Muser s spremljevanjem radijskega orkestra. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Ženska ura. — 18.20: Plošče. — 18.40: O zaščiti upnikov (dr. Voršič). — 19.00: Čas, vreme, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Vodopivčev večer: 1.) Koncert radijskega orkestra. 2.) Uvodna beseda. 3.) Pevski koncert »Sloge«. — 21.20: Harmonika in orglice, gg. Stanko in Pišek. — 22.00: Čas, vreme, poročila. — 22.15: Brahms: Ogrski plesi (klavir štiroočno), izvajata: Seifert in Hrašovec Silva.

Sobota, dne 19. oktobra. 12.00: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. 13.15: Plošče. — 14.00: Vreme. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Važna zunanja politična vprašanja (dr. Kuhar). — 19.00: Čas, vreme, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Jaka Smoldaka in nogomet, zvočna igra. — 22.00: Čas, vreme, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

KUVERTA
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67
TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA